

A fost lansat Ghidul Fiscal Mazars pentru Europa Centrala și de Est. Un instrument util pentru investitorii care vor să înțeleagă complexitățile diferitelor regimuri fiscale din regiune

Mazars, firma internațională de audit și consultanță în afaceri, a publicat cea de-a zecea ediție a studiului regional privind regimurile fiscale din Europa Centrala și de Est (ECE). Ghidul fiscal al Mazars în ECE analizează și centralizează modificările fiscale din 22 de țări și se concentrează atât pe costurile cu forța de munca, cât și pe diferitele aspecte ale impozitării întreprinderilor și prețurile de transfer. Studiul se concentrează pe tendințele pe termen lung, deoarece deciziile de investiții sunt cel mai bine susținute de analiza tendințelor și a modificărilor regimurilor fiscale regionale, atât din punct de vedere istoric, cât și geografic.

Pe lângă țările din Grupul Vișegrad¹, ghidul analizează regimurile fiscale din țările din Europa de Sud-Est, Germania, Austria, Moldova, Ucraina și Țările Baltice, concentrându-se pe schimbările și tendințele regimurilor fiscale.

„Această publicație îi va ajuta pe investitori să înțeleagă complexitățile diferitelor regimuri fiscale din ECE, evidențiind cele mai recente trenduri și tendințe care le influențează”, a menționat Dr. Dániel H. Nagy, Tax Director, Mazars Ungaria.

Taxe legate de ocuparea forței de munca

Din analiza Mazars reiese faptul că, în aproape toate țările observate, costurile cu forța de munca au scăzut, însă **cuantumul real al scaderii prezintă diferențe semnificative**. Abordarea de bază a impozitării veniturilor variază, de asemenea, în regiune: unele țări continuă să aplice cote unice de impozitare a veniturilor (cum ar fi Bulgaria, Ungaria și România), în timp ce altele mențin **rate de impozitare semnificativ progresive** (ex. Austria, Germania și Slovacia).

În țările enumerate, costurile medii cu forța de munca suportate de angajatori se ridică la 15% din salariul brut. Cu toate acestea, există diferențe semnificative - peste 30 de puncte procentuale - între cele mai mici, mai puțin de 5% în România, și cele mai mari, de peste 30% (de exemplu, în Republica Cehă, Polonia și Slovacia). Acest lucru evidențiază faptul că sistemele fiscale sunt greu de comparat, însă indică, de asemenea, dacă guvernele preferă să transfere povara costurilor forței de munca către angajați sau către angajatori.

O modalitate mai practica de comparare a sistemelor este reprezentata de așa-numita **sarcina fiscala**, care indica procentul din venitul total perceput de stat ca taxe și contribuții. Aceasta prezinta masura în care un impozit pe venitul din munca descurajeaza ocuparea forței de munca, adica, ce procent din costurile forței de munca este platit la bugetul statului sub o forma sau alta. În regiune, indicatorul **fluctueaza între 15% și 51%**, fiind influențat, în principal, de nivelul venitului și statutul familiei.

Țările din regiune prezinta cea mai semnificativa fluctuație în nivelurile salariale. **Salariile minime** în țările V4 variaza între 500-650 de euro; acestea sunt mult mai mici în Balcani și Moldova (sub 400 de euro) și nu pot fi comparate cu cele de peste 1.700 de euro din Germania și Austria.

În sectorul privat, nivelul salariului mediu în euro a crescut în medie cu peste 12%, ajungând la 14% și, respectiv, 19% în Serbia și Ungaria. **Dintre țările V4, salariile medii brute au cele mai mari valori în Republica Ceha, în jur de 1.300 de euro.**

„În România, începând cu 1 ianuarie 2022, salariul minim lunar brut garantat în plata, fara a include bonusuri sau alte majorari, a crescut de la 2.300 de lei la 2.550 de lei. Daca ne referim la salariul mediu în sectorul privat, valoarea acestuia a ajuns la 6.095 de lei, în 2021 acesta fiind 5.429 de lei. Daca la începutul pandemiei de COVID-19, principala cerință pentru persoanele aflate în cautarea unui loc de munca era reprezentata de stabilitatea locului de munca, acum, inflația în continua creștere reprezinta o provocare foarte dificila.”, a menționat Edwin Warmerdam, Partner, Head of Tax, Mazars România.

TVA și facturarea electronica

Taxa pe valoarea adaugata a devenit, fara îndoiala, principala sursa de venit pentru bugetele statelor în ultimii ani. Conform Mazars, aceasta tendința s-ar putea inversa, din cauza recesiunii economice cauzate de pandemie, a razboiului din Ucraina și a dificultăților lanțurilor globale de aprovizionare.

Cotele de TVA din regiune au ramas stabile în ultimul an, cu rate standard în medie de aproximativ 21%. Cotele standard de TVA de 25% și 27%, în vigoare în Croația și, respectiv, în Ungaria, ramân excepțional de ridicate.

Normele UE privind TVA sunt, în mare parte, armonizate, iar multe state din afara UE depun eforturi pentru a se alinia la sistemul UE.

Țările examinate depun, de asemenea, eforturi vizibile pentru a îmbunătăți eficiența colectării impozitelor, în primul rând prin implementarea de noi tehnologii digitale pentru a combate practicile abuzive, deoarece, aici, riscul de evaziune fiscala este cel mai semnificativ. Obiectivul lor este de a monitoriza toate tranzacțiile afectate de la un capat la altul, de **a detecta activitățile frauduloase** și de a reduce evaziunea fiscala.

Introducerea caselor de marcat electronice și a facturării electronice s-a dovedit a fi un instrument eficient pentru curățarea economiei. Ungaria continua sa joace un rol fruntaș în digitalizare, iar sistemul obligatoriu de raportare în timp real a facturilor electronice, introdus recent, arata deja un impact fiscal pozitiv. Soluții similare se regasesc și în alte țari din regiune, de exemplu, în România.

„În eforturile sale de prevenire și combatere a evaziunii fiscale, România s-a alaturat statelor membre din UE, care au început sa implementeze facturarea electronica, respectiv monitorizarea transporturilor de bunuri. Într-o prima etapa, aceste doua instrumente au devenit obligatorii pentru tranzacțiile dintre companii și vizeaza anumite produse predispuse la evaziunea fiscala, având scopul de a îmbunătăți nivelul de colectare a TVA, într-un context în care România înregistreaza cel mai mare decalaj de TVA din UE.”, a menționat Alexandru Stanciu, Senior Tax Manager, Mazars România.

Impozitul pe profit

Țările enumerate privesc esența impozitarii profiturilor din unghiuri foarte diferite. Exista o diferență de peste 22 de puncte procentuale între cea mai mică și cea mai mare cota de impozitare: Germania (31%) și Ungaria (9%), cu rate de impozitare a societăților comerciale care variaza de obicei între 15-20%. O singură țară a redus impozitul pe profit (Grecia, de la 24% la 22%), însă trebuie menționat faptul că și Austria intenționează să reducă treptat impozitul pe profit începând cu anul viitor.

De asemenea, **Uniunea Europeană** depune un efort conștient pentru a înfrâna cursa fiscală prin elaborarea unui cadru comun de impozitare a societăților în statele membre și **prin prevenirea utilizării celor mai daunatoare tehnici de evaziune fiscală**. Un instrument esențial în acest efort este Directiva privind combaterea evaziunii fiscale (**ATAD**), care este obligatorie pentru statele membre de la 1 ianuarie 2019. Cea mai mare provocare din ultimii ani pentru statele membre a fost adoptarea reglementărilor UE, **inclusiv a restricțiilor privind deducerile de dobânzi**. În toate statele membre ale UE din regiune, normele anterioare privind capitalizarea redusă au fost înlocuite sau completate din ce în ce mai mult de metoda legată de calculul bazat pe EBITDA, în temeiul ATAD. Standardizarea normelor offshore (societăți straine controlate, CFC) poate fi, de asemenea, atribuită ATAD.

Țările din ECE care aplică impozitarea tradițională a corporațiilor permit invariabil ca pierderile suferite în anii anteriori să fie reportate și compensate cu o bază de impozitare pozitivă într-un an ulterior. Cu toate acestea, numai cinci țări permit reportarea pierderilor fără restricții. De asemenea, aceste țări aplică și reținerea la sursa a impozitului pe veniturile din dobânzi, dividende și redevențe (cu o rată de 15% sau chiar 19-20%), cu excepția Letoniei și Ungariei, care încă nu impun reținerea la sursa a impozitului pe câștigurile de capital. Impozitul pe profit la nivel de grup este acum disponibil în Germania și Ungaria; anterior, acesta era disponibil numai în Austria, Polonia, Bosnia și Herțegovina.

În România, cadrul general de impozitare a profiturilor și a indivizilor se afla în centrul atenției Guvernului, din cauza actualei situații economice dificile și a deficitului bugetar public. Prin urmare, luând în considerare discursul politic din prima jumătate a anului și propunerile legislative în domeniul fiscal, sunt așteptate și deja propuse modificări semnificative pentru fiscalitatea microîntreprinderilor, limitând aplicarea sistemului de impozitare raționalizat și redus prin noi reguli și mecanisme anti-abuz. De asemenea, regimul fiscal aplicabil afacerilor care operează în sectorul ospitalității este de așteptat să fie complet revizuit de la un sistem bazat pe indicatori la regimul microîntreprinderilor.

„În ceea ce privește impozitarea indivizilor, accentul se pune pe limitarea beneficiului scutirii fiscale aplicabile unor categorii specifice de lucratori precum cei din sectoarele agricol, construcții și IT. În plus, discuțiile privind schimbarea sistemului de impozitare pe venit cu cota forfetară cu revenirea la un sistem progresiv de impozitare și deduceri sunt auzite mai des și pot duce în următorii doi ani la schimbări semnificative, care merg mână în mână cu strategia autorității fiscale de a investi în digitalizare. În consecință, contribuabilii români vor trebui să fie agili, să rămână informați și să se adapteze la schimbările din sistemul fiscal care se așteaptă să se producă mai rapid și cu un impact mai mare decât în trecut.”, a menționat Lucian Dumitru, Tax Director, Mazars România.

Prețurile de transfer

Inițiativa **BEPS** („Base Erosion and Profit Shifting”) a OCDE a atras atenția asupra faptului că autoritățile fiscale trebuie să se concentreze mai mult pe posibilele tranzacții transfrontaliere în cadrul grupului corporativ. Până în 2022, în urma introducerii obligațiilor privind documentarea pentru marii contribuabili din Muntenegru, reglementările prețurilor de transfer au fost **în vigoare în toate țările ECE, cu excepția Moldovei**. În plus, contribuabilii care își desfășoară activitatea în regiunea ECE au fost nevoiți să participe activ la sistemul de raportare CBC. Sistemul „**country-by-country reporting**” (CbCR) al OCDE are ca scop îmbunătățirea transparenței prin punerea informațiilor necesare pentru evaluarea riscurilor fiscale la dispoziția autorităților fiscale

locale.

Mazars a constatat ca **cea mai mare provocare pentru prețurile de transfer din ultimul an** a fost reacția la impactul **pandemiei**. Noua criza a perturbat nivelurile de profituri preconizate în mod rezonabil, iar multinaționalele au trebuit să intervină în structurile lor de stabilire a prețurilor. **Întrebarea care rămâne este cât de mult vor examina autoritățile fiscale nivelurile bazei de impozitare afectate de COVID-19, care vor scădea mult sub cele de dinainte de pandemie.**

În privința impozitului pe profit, decizia luată de OCDE și G20² de a introduce un impozit minim global prevede schimbări semnificative. Propunerea aspiră să impună o cotă minimă de impozitare de 15% asupra marilor companii multinaționale, începând cu 2023. Deși probabil vor exista multe suișuri și coborâșuri, este clar faptul că multinaționalele vor avea din ce în ce mai puține oportunități de a reduce impozitele prin transferul profiturilor și erodarea bazei fiscale.

„Prețurile de transfer rămân în fruntea controalelor fiscale din România pe fondul ultimelor evoluții regionale, creșterea inflației și presiunii guvernamentale pentru a asigura o colectare eficientă și echitabilă a impozitelor”, a menționat Adrian Mutea, Manager, Transfer Pricing, Mazars România.

Ghidul fiscal poate fi accesat aici:

<https://www.mazars.ro/Home/Insights/Blog/Business-insights/Mazars-Central-and-Eastern-European-tax-guide-2022>.

Platforma online de comparare a țărilor din ECE din punct de vedere fiscal poate fi accesată aici:

<https://www.mazars.ro/Home/Services/Tax/Central-and-Eastern-European-Tax-Guide-2022>.

¹ Grupul Visegrád, Visegrád Four sau V4, este o organizație de cooperare formată din patru state central-europene: Republica Ceha, Ungaria, Polonia și Slovacia.

² G20 sau Grupul celor Douazeci este un forum interguvernamental care cuprinde 19 țări și Uniunea Europeană (UE).